

ÁRA 5 KORONA

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 180 K
Félévre 95 K. Negyedévre 50 K.
Egyes szám ára — — — 5 korona.

Budapest, 1922.

III. évfolyam 18. szám.

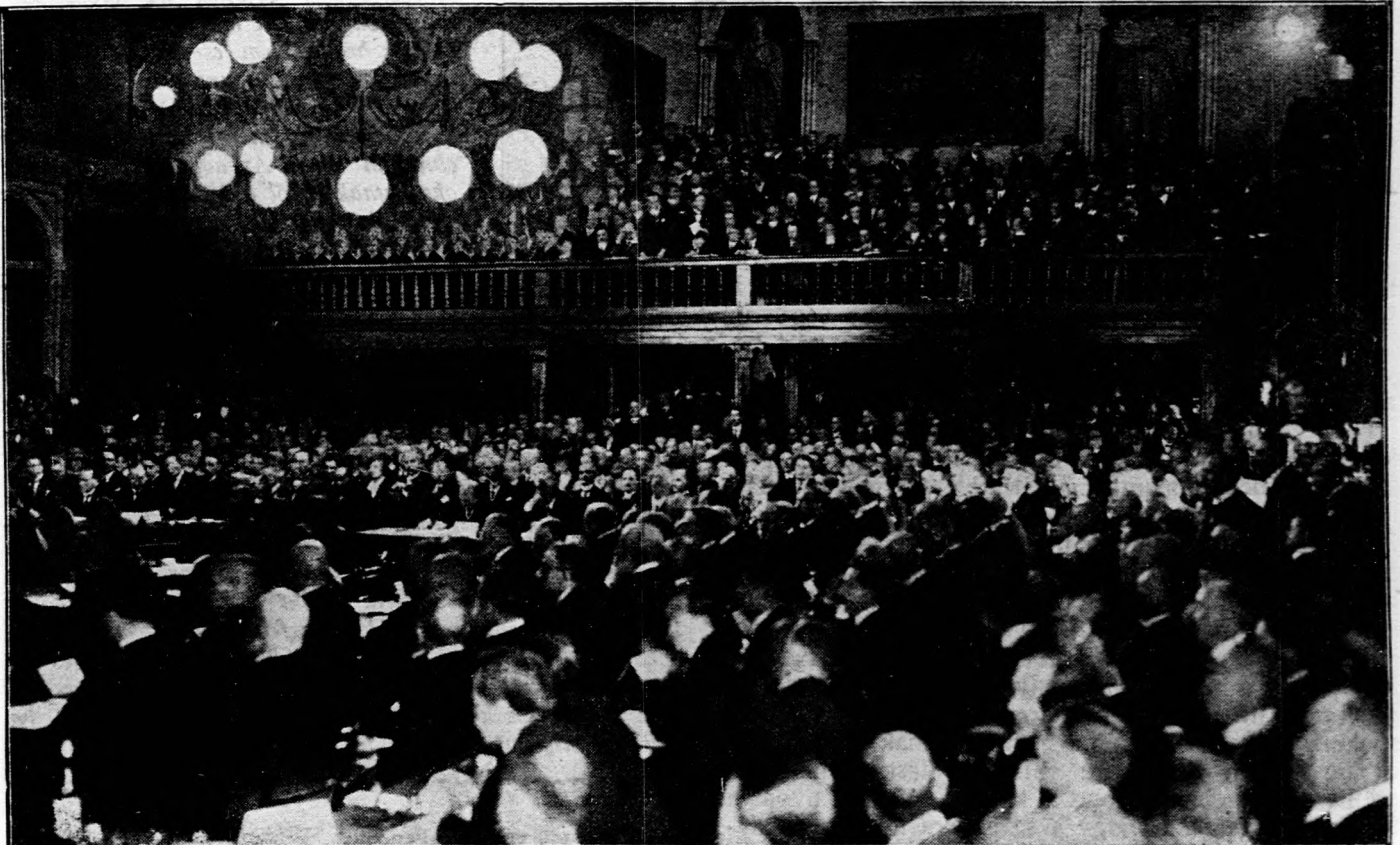
Vasárnap, április 30.

Pénzszükség és zöldhitel.

(y.) Magyarországon ma már mintegy harmincezer millió korona bankjegy van forgalomban. Szörnyű nagy papírpénz-torlódás ez, amelynek méretei igazában csak akkor ötlenek szembe, ha felgondoljuk, hogy a Nagymagyarország bankjegyforgalma nem haladta túl a kétezermillió koronát. Most tizenöt-ször nagyobb bankjegykészletre van szükség egy harmadrésznyi területen. És még ez is kevés.

A gazdasági élet örökös pénzszükséggel küzd, mert az árúk annyira megdrágultak, hogy annak a forgalomnak a lebonyolítására, amelyhez háború előtt

kétezermillió korona kellett, most ennek az összegnek nem hogy tizenöt-szöröse, hanem ötvenszerese is kevés volna. Elég csupán arra utalnunk, hogy béke idején például nyolcmillió métermázsza búza átvétele céljából mindössze kereken kétszázmillió koronát kellett mozgósítani. Most, ha nyolcmillió métermázsza búzát akarna felvenni a hazai kereskedelem a termelőktől, mintegy huszonnégyezermillió korona volna szükséges ennek a mennyiségnek a kifizetésére, tehát mintegy százhuszszorta több pénzjegy kellene, mint háború előtt kellett. Egyes ipari árúk, így a textilipari termékek árdrágulása még nagyobb, minélfogva ezeknek az árúknak a forgalomba hozása százötvenszer, kétszázszor annyi pénzjegyet igényel, mint régente. Így lehet aztán meg-

A génuai értekezlet ünnepélyes megnyitása.

érteni, hogy noha első tekintetre bankjegykészletünk rendkívül nagy, valójában mégis pénzszükség van, mert az árúk drágaságához képest a bankjegykészlet még mindég kevés.

Miután pedig bankjegyeink a forgalom szükségleteit nem elégítik ki, a pénz nehezen kapható és drága. Ez a pénzinség az oka annak, hogy a gazdák most előleget vesznek fel reménybeli termésükre. Inkább ezt a hitelt veszik igénybe, mint a drága bankkölcsönt.

Bennünket nem lep meg az, hogy a gazdák megszorultak pénz dolgában. Mi tudjuk, hogy a ládafiában rejtgetett milliók a mesék országába tartoznak. A gazdának ma óriási összegeket kell mozgatnia, gép- és állatbeszerzés, tatarozás, munkabér hamarosan elnyeli az aratás eredményét. Most még ráadásul a vagyonadó lerovásával is meg kell birkózni. Ami tar-

Beöthy Zsolt temetése.

talék volt, az elfogyott, sőt óriási hitelösszegeket is igénybevett a gazdaközönség s ma már ott vagyunk, hogy az új aratásból eredő jövedelmet se győzi bevárni. Ezért könnyűszerrel rá hagyja magát beszélni arra, hogy a lábön álló termésére árúelőleget vegyen fel és ennek ellenében lekösse termését a szállítás idején jegyzendő áron. Értjük, ha a hitelnek ezt a látszólag kockázatmentes nemét szívesen igénybeveszik.

De ne higgye a gazda, hogy ezen a hitelművelten csakugyan semmit sem veszíthet. Mert igaz ugyan, hogy ő a szállítás idején jegyzett árakat meg fogja kapni, de éppen az a kockázat, hogy a termény árát a szállítás idejére börzei manőverekkel letörlik s csak akkor engednek megint szabad folyást az árak emelkedésének, amikor a termény már a kereskedelem kezében van. Különösen akkor sikerülhetne az efféle spekuláció, ha óriási tömegeket tudnának lekötni egy és ugyanazon határidőre való szállításra. Ebben az esetben csak néhány napon át kellene a börzén nyomva tartani a búzaárakat, hogy a szállításra lekötött mennyiség olcsón jusson a spekulánsok birtokába. Már pedig megszokott fogás, hogy átvétel idején a búza árát a tőzsdén leszorítják.

Azért mi azt ajánljuk a gazdáknak, hogy ha már árúelőleget kénytelenek igénybevenni, ne egyidőben kötelezzék magukat lekötött termésük szállítására, hanem több, egymástól távolabb eső szállítási határidőt állapítsanak meg. Ezzel biztosítják maguknak az átlagos árakat s elejét veszik annak, hogy a spekulánsok egyetlen jól sikerült tőzsdei fogással lefőzzék őket.

Budapest, április 29.

Lecke a győzőknek. *Genuába összehívták a győztes, a semleges és a legyőzött államokat. Az összehívók az angolok voltak, akik az olaszokkal és franciákkal egyetértésben azért tartották szükségesnek az összejövetelt, hogy Európa gazdasági bajain segítsenek. Minden józan ember azt várta, hogy Genuában majd szobakerülnek az erőszakos békeszerződések. Hiszen mindenki tudja, hogy az országok nyomorúsága innen ered. A párisi béke miatt beteg egész Európa. A «jóvátétel»-nek nevezett hadisarcok és országcsönkítések tönkretették egyiknek a pénzét, míg a győztesek nem tudnak semmit sem eladni, mert a tönkretett országok nem tudnak vásárolni tőlük. A józan ész azonban nem birt meg felülkerekedni a gyűlöleten, ami elvakulttá teszi a győzőket. Előre kimondták, hogy a békeszerződések enyhítéséről még beszélni se lehet a génuai értekezleten. Ez a rövidlátó politika aztán meg is bosszulta magát. Míg az angolok és a franciák dikciózta, a kétségbeesett németek nagy meglepetésre szánták el magukat. Ott Genuában békeszerződést kötöttek az oroszokkal. A győzők roppant megijedtek. De tanulhatnak belőle. Nem csoda, ha két nagy nemzet, mely az antant közszivűsége miatt szenved — egyik a hadisarcok, másik a bolsevizmus ölé mérgé alatt — összefog elnyomói ellen. Az angolok és franciák okulhatnak ebből a leckéből. Idevezet az erőszakos «jóvátételi» rablópolitika...*

Az új búza. *Több helyről írják, hogy az új búzáért már most kínálnak előlegeket a gazdáknak. Az halljuk, hogy 3000—4000 koronás árakat kínálnak a közvetítők azért az árúért, ami még meg sincs. Egész bizonyos, hogy ezért megint a termelőket szidják majd. Pár hét múlva az egész pesti sajtó indiánus-könnyekeket hullat, hogy így meg úgy drágítanak a termelők. Pedig mit tehet az a termelő róla, ha a spekulánsok verik föl az árakat s már most kínálnak nekik nagy árakat. Végtére a gazdák se szívesen látják az áremelkedést. Mi úgy tudjuk, hogy a termelők legszívesebben adnák 20 koronáért az új búzát, ha a ruha ára is 40 korona lenne. Az antant hadisarcoló politikáján kívül tehát tisztán a spekuláció a felelős az áremelkedésért. Ezt kell lehetetlenné tenni. De ehhez nem egészséges az állam szigorú közbelépése, hanem álljon sarkára a társadalom is és vesse ki magából az ingyenebél spekulánsokat. Ne várjunk mindent az államtól, hanem tegyünk mi is valamit.*

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Húsvét vasárnapján este létrejött a

békeszerződés Németország és Szovjetoroszország között.

A megegyezés csupán gazdasági természetű dolgokra vonatkozik. A két birodalom kölcsönösen lemond a háború előtt való időkből eredő tartozások törlesztéséről. A szovjet nem fizet kártérítést a szocializálás miatt szenvedett német károkért. Oroszország kedvezményt biztosít Németországnak a kereskedelmi szerződések terén. Oroszország nem követel jóvátételt Németországtól.

A szerződés megkötése kínos fel-tűnést keltett a szövetséges küldöttségek körében. Az angolok úgy vélekedtek, hogy a németek viselkedése kihívás egész Európára nézve.

A német-orosz békeszerződés miatt a szövetségesek jegyzéket intéztek a német küldöttséghez, amelyben közölték, hogy nem tartják igazságosnak és méltányosnak, hogy Németország a többi ország és Oroszország között létesítendő megállapodás tárgyalásain résztvegyen. A szövetségesek álláspontja annál inkább nem igazságos, mert a konferencia jogi bizottsága oly értelmű határozatot hozott, amely szerint a német-orosz szerződés nem ütközik bele a versaillesi békeszerződésbe.

A francia küldöttség körében az a vélemény alakult ki, hogy mindenért Wirth német kancellár és Rathenau német külügyminiszter felelős.

A németek válaszjegyzéket adtak át a génuai konferencia elnökének, amelyben utalnak arra, hogy az ántánt külön tárgyalásokat kezdett Oroszországgal és amidőn a megegyezés már küszöbön állott, a jogos német kívánságok figyelembe vételét nem helyezték kilátásba. Az oroszok szintén válaszjegyzéket intéztek a konferenciához és ebben újabb követeléssel állottak elő és kijelentették, hogy a szövetséges államok feltételeit csak abban az esetben fogadják el, ha az összes adósságok kamatait törölni fogják. A francia küldöttség elnöke erre kijelentette, hogy kormányának újabb utasítása nélkül nem hajlandó tárgyalni és az értekezletről távozott. Az ántánt újabb jegyzékben válaszolt a német jegyzékre és ebben semmisenek és érvénytelennek nyilvánította az orosz-német szerződésnek mindama határozmányait, amelyeket ellentétesnek talált a fennálló szerződésekkel.

Az értekezlet alkalmából megjelent az olasz király is Génuában.

Bethlen István gróf miniszterelnök,

aki a magyar küldöttséget vezette Génuába, visszatért Budapestre és kijelentette, hogy a konferencia figyelmét nagyon

nehéz volt különösképen egy ország ügyeire irányítani, mert ott csak az általános európai gazdasági bajokról folytak tanácskozások.

A népek között különben addig nem lesz komoly béke, amíg a kisebbségre vonatkozó határozmányokat, amelyek a békeszerződésben és egyes különleges szerződésekben foglaltatnak, végre nem hajtják.

A miniszterelnök a Génuában megjelent politikusokkal személyes érintkezés révén ismertette meg Magyarország helyzetét és rámutatott azokra a kérdésekre, amelyek megoldása ma kiváltképpen nehézségeket okoz.

Beöthy Zsolt temetése.

Középen a gyászoló család tagjai; baloldalon 1. Vass József, vallás- és közoktatásügyi miniszter. 2. Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. 3. Rejtő Sándor dr., a Királyi József Műgyetem rektora. 4. József királyi herceg. 5. Klebelsberg Kuno gróf, belügyminiszter.

MEZŐGAZDASÁG

A nagy burgonyatermések titka.

Irtó: Gyárfás József.

A múlt évi szárazságban a burgonya sok helyen még a vetőgumót sem adta vissza. De kedvező éjárásban is nálunk a burgonya keveset terem, amennyiben az országos átlagtermés kataszteri holdankint 45 mm. körül ingadozik. Ez bizony édes-keves, mert hozzáértéssel a burgonyából még egyszer akkora átlagterméseket lehet elérni, amint azt jól kezelt gazdaságaink példája mutatja. Így Magyaróvár vidéke burgonyatermesztésre nem igen alkalmas; egyrészt nem sok eső jár arra, másrészt földje is száraz, mert kavicsos altalajon nyugszik és mivel a feltalaj nagyon meszes vályog, kisebb csapadéokra is már összeáll. Mégis a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia gazdasága a legszárazabb években is az országos átlagot jóval felülmúló burgonyaterméseket ér el, kedvező években meg éppen bámulatraméltó, hogy mennyit

terem a burgonyája. Az október elején érő Prof. Wohltmann-burgonyából pl. tavaly a nagy szárazságban kataszteri holdankint 68 mm. termett; a kedvező 1920. évben pedig belőle 144 mm. volt egy kataszteri holdon a termés! Az utolsó 6 év átlagában a magyarvári akadémiai gazdaságban a Prof. Wohltmann termése $91\frac{1}{4}$ mm. volt kataszteri holdankint.

Ilyen és hasonló nagy átlagterméseket bírnak jobb gazdaságaink a háborús és az azokat követő nehéz esztendőkből fémutatni, tehát oly évekből, amikor nem is volt módjukban a burgonyaterméseket műtrágyával fokozni, sem vetőgumót nem változtathattak, azaz eredeti vetőgumót a németországi burgonyanemesítőktől be nem hozhattak.

Környű belátni, hogy *ilyen nagy terméseket jóformán csakis a jobb talajmunkával érhetők el.* E tekintetben pedig a kisgazda annál inkább követheti őket, mert különleges eszközök és gépek nem kellenek hozzá.

Előadom tehát, hogy mi a titka annak, hogy míg a régi módi gazdálkodónak szárazságban a vetőgumója sem térül meg, addig a tanult és haladó szomszédjának még aszályos évben is több burgonyája terem, mint az elmaradt gazdának a legjobb esztendőben.

A korról és a gazdasági tudással haladó gazdák a téli nedvesség felfogására a burgonya alá ősszel lehető mélyen, de legalább 20—25 cm.-re felszántják a földet; ha a burgonya korán lekerülő növény, mint korai takarmány vagy kalászos után következik, az őszi szántás előtt megadják a gyom irtására és a talaj beérlelésére a tarlóhántást. Ha a burgonya alá trágyáznak, ami megfelelő termés elérésére annál szükségesebb, minél soványabb a talaj, az istállótrágyát nem télen át hordják ki és tavasszal szántják le, hanem amennyiben kötöttebb talajon az őszi szántással a kelletnél mélyebbre hozatnék alá a trágya, azt a tarlóhántás és az őszi szántás közötti időben hordják ki és középmély szántással 10—15 cm.-re hozzák alá. Tavasszal a burgonyatáblát nem szántják meg újból, amint a burgonyát eke után sem ültetik; a talajnak tavaszi mélyebb megforgatásával ugyanis azt fölős módon szárítják és elgyomosítják, mert friss gyommagot hoznak fel a talaj tetejére. Ahelyett tavasszal, oly korán, amint állattal a földre rámenni lehet, a téli nedvesség elszállításának meggátlására és a talaj megnyitására az őszi szántást fogással, szekérdallal, tövisboronával vagy más egyengetővel elsimítják. Azután a burgonya elvetéséig még egy-kétszer megfogasolják akkor, ha esőre a föld teteje ismét összefolyt vagy ha a kelő gáztól kiszáradt. Csak ha a talaj teteje nagyon kemény vagy túlságosan sok a gaz, különösen az évelő gyom, mint az acat, tarack stb., csak akkor forgatják meg lehető sekélyen a talaj tetejét. Ehhez a nagyobb gazdaságok a tányérokából álló ú. n. tárcsásboronát használják. Kisgazdának

ilyen nincs, de pótolhatja ekével, különösen a többtestűvel, ha azt lehető sekélyen járattja.

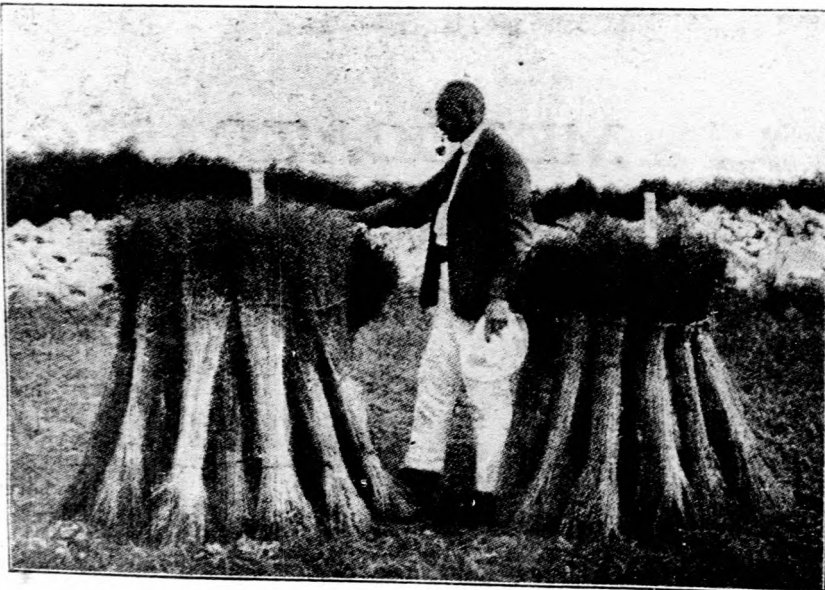
Ha már arra kényszerülnek, hogy a burgonyaföldet tavasszal a fenti két okból megszántsák, a jó gazdák ezt a szántást nemcsak sekélyre veszik, hanem kilesik hozzá földjük megfelelő szikkadtságát is, t. i. amikor az omlós szántást ad. Azonkívül lehetőleg csak közvetlenül az ültetés előtt szántanak s a szántást, amint a teteje megpirkadt, még aznap elfogasolják.

A nagy burgonyatermések titka továbbá az is, hogy száraz vidéken lehető korán ültetnek. Különösen melegebb fekvésben és szárazabb, lazább természetű talajon korai kítavaszkodásnál a burgonyát már március végén, április elején fészkelik. Tekintettel vannak továbbá arra is, hogy az egyes burgonyafészek lehető egyforma távokra kerüljenek egymástól, mert csak így bír minden fő egyforma vigan fejlődni. Másrészt azonban a burgonyát nem rakják egymástól túlságosan messzire, tudva azt, hogy még a legkésőbbben érő, legbokrosabb burgonyának a legjobb földön is 50×50 , vagy a könnyebb megművelhetes végett 60×40 cm. tenyészterület a teljes kifejlődéséhez teljesen elegendő.

Az ültetést pedig úgy végzik, hogy a kellő apróra elmunkált burgonyaföldet lehengerezik, rögtön — legalább egy irányban — szép egyenesen megvonalozzák és a vetőgumót a sarokban egyforma távokra és lehető mélyre fészkelik, a gumóra a földet rögtön ráhúzzák és rálépnek a fészkekre, hogy a gumó a földdel jól kössön; azután száraz időben jó nehéz hengerrel az egész táblát lehengerezik, de hogy ki ne száradjon, könnyű fogással a tetején rögtön vékony, porhanyó és száraz védőréteget teremtenek.

A korai és mély ültetés természetesen csak a fent emlegetett talajművelés következtében jól megporhanyult és átértett talajon végezhető hátrány, elsősorban a vetőgumónak elrothadása nélkül.

A termés nem kis mértékben a *vetőgumótól* is függ. Oly gazdaságban, mely nagy burgonyatermésekkel dicsekedhet, nem találkozzunk azzal a kisgazdáinknál, sajnos, nagyon elterjedt szokással, hogy a burgonya legapróját használják ültetésre. Ezek a gazdaságok nagyon is néznek arra, hogy a vetőgumó nemcsak gondosan átválogatott és egészséges, hanem tyúktojás nagyságú is legyen. Azonkívül azon is vannak, hogy úgy teletessék át burgonyájukat, hogy az az ültetésig ki ne csirázzék, mert épen a legelső, de az ültetésnél letöredező hajtások a legerősebbek, a legnagyobb termést hozzók. A vetőgumó válogatását továbbá nem tavasszal a veremből vagy a pincéből kezdik meg, hanem már a szedéskor végzik. Ekkor ugyanis a vetőgumót úgy válogatják össze, hogy a burgonyaföldnek legjobb részén minden egyes fészket külön szednek fel, úgy hogy a kiszedés után minden fészkek helyén külön csomóban ott van a benne termelt burgonya. Ezekből a csomókból azután csak azokat gyűjtik össze vetőgumónak, amelyekben sok, lehető egyforma nagy, jól fejlett és beérett, egészséges és a fajtának minden jellegét magán viselő gumó van. Amint ugyanis a sertésnél is átöröklődik ez a tulajdonság, hogy sokat malacozik e vagy keveset, úgy a sok gumót hozó hajlam, ha meg volt az anyaburgonyában, meglesz az utána termelt gumókban is. A külön-szedéssel járó alkalmatlanságot és több munkát nagyon érdemes minden gazdának elvállalnia, mert vele burgonyatermését még meg is kétszerezheti, sőt ezen az úton még elfajtazott burgonyáját is, ha nem is mindig, de igen sokszor ismét bő termésbe hozhatja. Ez pedig nagy szó annyiban, hogy ezidőszert a nemesített fajtákból eredeti vetőgumó nem igen áll rendelkezésünkre. Előreláthatóan azonban pár év múlva már megfelelő mennyiségben lesz magyar nemesített burgonyánk is. Aki burgonyájával nincs megelégedve és vetőgumót akar cserélni legjobban teszi, ha egy közeli nagyobb gazdasághoz vagy tanácsért vármegeje gazdasági egyesületéhez fordul.

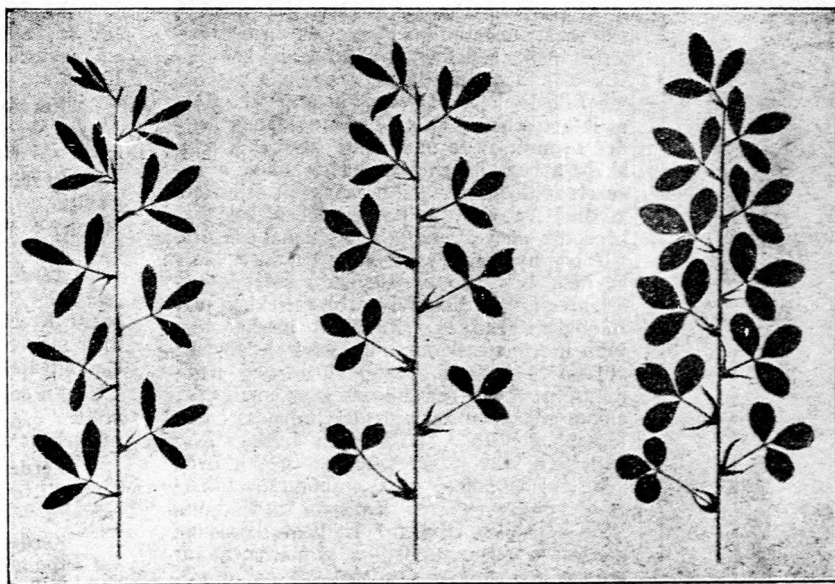
Kompolti nemesített «F»-len.

Különösen a rózsaburgonyára szokás mondani, hogy «a harangszót akarja hallani», azaz, hogy csak sekélyen szabad ültetni. Ezzel szemben a mély ültetésnek előnye az, hogy utána elég sok és szép gumó fejlődik még szárazságban is, amikor a burgonya tövének száraz földdel, röggel való feltöltögetése semmit sem ér. Nedves fekvésben viszont a burgonya annál többet terem, minél hamarabb és minél többször töltögetik fel. A rendes szokás az, hogy a burgonyát 1—2-szeri sima kapálás után, virágzása előtt, vagyis előbb, semmint a szára megfásodnék, egyszer töltögetik fel. E helyett jobb a burgonyát, mihelyest csak lehet, a sima kapálás helyett korán elkezdni töltögetni és így egyre magasabban, 2—3-szor is feltölteni. De ez csak nedvesebb fekvésben, illetve csapadékosabb esztendőben lesz kivihető; száraz viszonyok között a töltögetés csak jobban szárítja a talajt, sőt nagy szárazságban csak száraz földet és röggöt halmozni fel a szára, még hátrányos is lehet. Ezért laza homokon simán szokták művelni a burgonyát úgy, hogy 16—20 cm. mélyre ültetik a vetőgumóit és a burgonyát mind végig csak kapálgatják, de nem töltögetik fel. Kötöttebb talajon a burgonyát ilyen mélyre nem tehetjük le, de azért száraz viszonyok közt még vályog- és középkötött agyagtalajon is tanácsos a vetőgumót 10—15 cm. mélyre rakni le. Így lesz termésünk akkor is, ha tartós szárazságban nem töltögethetünk, he pedig eső jár, nem szükséges a burgonyát annyira magasra feltölteni, vagyis az alacsonyabb töltögetéssel kevésbé szárítjuk a földet.

A mélyebb ültetés végül előnyös abból a szempontból is, hogy kikéleszkor a burgonyatáblát megfogasolhatjuk. Ez a művelet nálunk alig ismert, pedig felér egy kapálással, egy esővel és egy trágyázással: a megfogasolt burgonya csak hamar erősebb és bujább fejlődésnek indul. Hogy azonban baj ne legyen belőle, a fogasnak jó hegyes, kiélesített fogúnak kell lennie és a burgonyának eléggé mélyen kell feküdnie, hogy a fogas ki ne fordítsa; a földnek hantossnak sem szabad lenni, másrészt — természetesen — sárosnak sem. Ha a fogas itt-ott egy-egy burgonyahajtást meg is tépáz, az a fogasolás okozta vigabb fejlődéssel szemben elenyészően kis baj. Azok a gazdaságok, akik híresek arról, hogy sok burgonyájuk terem, ezt a fogasolást sohasem mulasztják el. Azonkívül annyiszor kapálgatják, illetve töltögetik a burgonyát, ahányszor azt a burgonyaföldnek tisztán és porhanyóan való tartása megköveteli és később, mikor kapával vagy töltögetővel már közéz nem mehetnek, a még felütődő gyomokat megerősödésük és megérésük előtt kigyomlálják.

Ebben mondtam el nagyjából, hogy hogyan érhet el bármilyen gazda az eddiginél szebb burgonyatermést még szárazságban is. Akinek egyik-másik elmondott dologra nézve bővebb felvilágosítás kellene, az érte az igazgatásom alatt álló Orsz. m. kir. Növénytermelési Kísérleti Állomáshoz Magyaróvárra forduljon, amely a gazdáknak növénytermelési, talajművelési és trágyázási kérdésekben díjtalanul ad felvilágosítást és szaktanácsot.

Nemesített lucerna és len. (Képekkel.) A magyar növény-nemesítők nemcsak a búza és más gabonaneműek, hanem az ipari és takarmánynövények nemesítése körül is igen szép eredményeket értek már el. A lucernafélék közül tudvalevőleg az a legértékesebb, melynek szárán sok és nagy levél ül, mert hiszen a levelek szolgáltatják szalastakarmányokban a legtöbb tápanyagot és ezek legkönnyebben emészthetők. A lennél a hosszú és finom fonalat becsüljük. Ezért a növény-nemesítők «kitenyészttettek» oly lucerna- és lentörzseket, melyek ilyen tulajdonságokkal bírnak és ezeket az értékes tulajdonaikat magvaikból kikelt utódaikra is hiven átörökítik. Képeink a kompolti növény-nemesítőtelep különösen figyelemre méltó termékeit tüntetik fel.

Kompolti nemesített lucernatörzsek levéalakjai.

Erdemes-e műtrágyát vásárolni? Ha a műtrágya árát a terméstebblet megfizeti, akkor igen. Ezt azonban előre megjósolni nem lehet. Egyik talaj nagyon is meghálálja a műtrágyát, míg a másik kevésbé, vagy egyáltalában nem. Minden gazdának tehát kísérletileg kell erről meggyőződnie. A kísérlet céljából jelöljünk ki elvetendő táblánkon néhány, félhold nagyságú parcellát olyan helyen, hol a talaj egyenletes minőségűnek (kötöttség, mélység stb.) mutatkozik. Most minden második parcellát hagyjuk trágyázatlanul, a közbülsőkbe pedig vessünk műtrágyát is. Aratás előtt már mutatkozni fog esetleg a műtrágya hatása, de a kérdést végérvényesen majd csak a cséplés dönti el. Ezért arassuk és csépeljük az egyes parcellák termését külön. Erdemes azonban még a következő évben is figyelemmel kísérni azt, hogy nem mutatkozik-e s ha igen, mekkora «utóhatás» a műtrágyázott parcellákon. Ilyen alapos kísérletek után nyugodtan vásárolhat bárki műtrágyát, mert vele semmit sem kockáztat.

Futóhomok megkötése. A meg nem kötött futóhomok mezőgazdasági termelésre nem alkalmas, mert a szél még a bevetett magot is elragadhatja a finom talajszemcsékkel együtt és esetleg a szomszédos területeken tenyésző növényeket beborítja, mikor is kétszeres kárt okoz. Helyes és feltétlenül indokolt tehát a futóhomokterületet minden körülmények közt megkötöni. E munka előírás szerint a «megnyugtató»-sal kezdődik. Az uralkodó szél iránya felőli oldalon kezdve rónázzuk el a homokbuckákat és terítsünk rá fagallyakból összefonott takarót vagy dugdossunk a talajba szalmacsóvákat. Ezekbe az ideiglenes akadályokba (rőzse, szalmacsóva) a széltől felkapott homokszemcsék beleütköznek s így nem vitetnek el messze, hanem legfeljebb régi helyükről 1—2 arasznyira. A végleges megkötés abban fog állani, hogy az előzőleg megnyugtatót homokra akác-, jegenyenyár-, nyír-, erdei- és fenyő-dugványokat, illetőleg csemetéket ültetünk, melyekből csakhamar elég sűrű erdő fejlődik s így a szél erejét biztosan megtöri. Itt-ott úgy tapasztalták, hogy a szél erejének megtörésére elegendő, ha a 20—40 holdas táblát 4—6 sor akáccal sűrűen körülültetik. Kiválóan alkalmas a futóhomok kihasználására a szőlő is, mely itt a filloxera miatt tudvalevőleg nem szenved annyira, mint más talajokon. (Immunis talajok.)

Báránnyáztalás. A báránnyak hízlalása 2—3 hetes korukban kezdődik. Az anyákat jól takarmányozzuk, hogy sok tejük legyen, másrészt egy léccel elkerített akolrészletben — hova a léccökön át a bárány átjuthat, de az anyák már nem — jó szénát és darát teszünk a bárányok elé, hogy abból tetszés szerinti időben és mennyiségben lakmározhassanak. Ilyen berendezés mellett a bárányok 2—3 hónapos korukban jól kifejlődve és meghízva piacra vihetők s jó áron értékesíthetők.

A szarvasmarha felfuvódása. (Képpel.) A nemsokára meginduló löhere- és lucernaetetésnél néha kellemetlen szövödményként jelentkeznek a felfuvódás. Ha ugyanis nedves, megfulladt heréből vagy lucernából sokat eszik a marha, vagy az etetés után még egy óra se múlt el és már inni kap a jóság, akkor a bendőjében levő baktériumok a nevezett zöldtakarmányok tápanyagait erjeszteni kezdik. Az erjedés következtében sok gáz képződik, melyek feszítik a hasfalakat és előre-felé oly nyomást gyakorolnak a tüdőre, hogy az nem bír magába elegendő levegőt beszívni s így az állat súlyosabb esetekben már fuldokolni kezd. A felfuvódott marhát legjobban hideg vízzel locsolni, vagy folyóvízbe állítani és közben vezetgetni, esetleg hasát dörzsölni. Ezen beavatkozások azonban csak enyhe esetekben kecsesgetnek jó hatással. Súlyosabb esetekben, mikor már a lélegzés is nehezített, akkor vezessünk a nyelocsövén keresztül bendőjébe vastag gummicsövet (bárszingszonda) és ezen keresztül iparkodjunk a főlős gázokat elvezetni. Ha beavatkozásunk dacára is még fuldokolna a marha, akkor szúrscsappal (trokár) szúrjuk át (a bal csipőtől a könyök irányában vezető vonalon, egy arasznyira a csipő előtt) a hasfalat. Óvatosságból jó lesz a lucernát és herét $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ -rész szecskával vagy csalamádéval, vagy fűvel keverve etetni; a tapasztalás szerint keverékben etetve sohse okoznak veszélyes felfuvódást.

TANÁCSADO

Szürcesap (trokár), a felfuvódott szarvasmarha orvoslásához.

Kérdés. Hol kapható a «Jósnő átka» című regény? (R. K. olvasóköri.) — Felelet. Nem kapható.

Kérdés. Magyarországon milyen filmgyárak vannak? (B. J.)
Felelet. Projectograph: VII., Rákóczi-út 59. Corvin: VII. ker., Rákóczi-út 9. Star: IV., Kossuth Lajos-utca 13. Astra: IV. ker., Deák Ferenc-utca 15. Astoria: IX., Liliom-utca 28. Orion: VIII., Rökk Szilárd-utca 12. Phönix: VII., Rákóczi-út 76. Radius: VII., Rákóczi-út 36. Uher: VII., Rákóczi-út 14.

Kérdés. A Rigából érkező foglyok névsorát közli-e a Vasárnap? (5129. számú előfizető.) — **Felelet.** Helyszüke miatt nincs módunkban közölni, az «Uj Barázdá»-ban ellenben megtalálhatja. Aki érdeklődne nálunk, azokat levélben fogjuk értesíteni, ha a kérézetről Rigából mi értesítést kapunk.

Kérdés. Az állami osztálysorsjáték legutolsó húzásán milyen számú sorsjegyek nyertek? (K. J., Szigetszentmiklós.) — **Felelet.** Kérését nem teljesíthetjük, mert a nyertes számok közlése több oldalt venne igénybe. Tessék megírni sorsjegyének számát és akkor mi megnézzük, hogy nyert-e sorsjegye, vagy kérjen a Beifeld bankháztól (Budapest, IV., Károly-körút 1. szám) utánvétellel nyeremény-jegyzéket.

Kérdés. Sok kéziratnak jutottam birto- kába. Költeményeket, elbeszéléseket, regényeket tartalmaznak a kéziratok. Lehet-e értékesíteni? (Egy előfizető, Nyirbakta.) — **Felelet.** Nem tudjuk, hogy a kéziratok értékesek-e, kitől származnak? Csak hozzáértő állapíthatja meg azok értékét. A mostani viszonyok közt még kiváló irodalmi munkák könyvben való kiadása sem hasznot hajtó.

Kérdés. Gyimesi vadvirág és Sárga csikó című szindarabok, hol kaphatók? (Sz. J., Madocsa.) — **Felelet.** Teljesen kifogytak, nem kaphatók.

Kérdés. Csak előfizető vehet részt a Vasárnap III. pályázatán? (N. T. Bakonytamási.) — **Felelet.** A pályázaton az előfizetőkön kívül részt vehet lapunk minden olvasója. Tessék feltételeinket elolvasni. (10. old.)

Kérdés. Február 20-án bevonultam, mikor szerelhetek le? (B. M., Tótkomlós.) — **Felelet.** Augusztus 20-án leszerelhet. Ekkor, amennyiben alkalmasnak bizonyult és ön is akarja, aláírhatja a 12 évi szolgálatra szóló végleges kötelezőt.

Kérdés. 17 éves vagyok, lehetek-e katona? (T. J., Kacsota és N. P., Szentlőrinc.) — **Felelet.** A nemzeti hadsereg tagja csak az lehet, aki legalább 18-ik életévét betöltötte.

Kérdés. A Vasárnap pályázatán részt vehetnek a nem előfizetők is? (V. J., Zsida.) — **Felelet.** A pályázaton részt vehetnek úgy az előfizetők, mint a számonként vásárlók. Tessék átolvassni feltételeinket. (10. oldal.)

Kérdés. Konyhakertészeti könyvet hol kaphatok és mi az ára? (K. L., 4701. számú előfizető.) — **Felelet.** Végh: Bolgárkertészet 35/20 K és Czafary: Zöldségtermesztés 52/80 K. Minden könyv után még 6/50 K postaköltséget kell beküldeni. Megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

Kérdés. Nickel, bronz és vas váltópénzemet hol értékesíthetem? (J. J., Vásároszentgyál.) — **Felelet.** A váltópénzek a rajtuk jelzett értéknél magasabban nem értékesíthetők.

Kérdés. Csonkamagyarországon hol van harangöntő? (H. D. S., 2941. előfizető.) — **Felelet.** Az Ecclesia r.-t.-nak (Budapest Irányi-u. 27. szám) van a legnagyobb harangöntődjé.

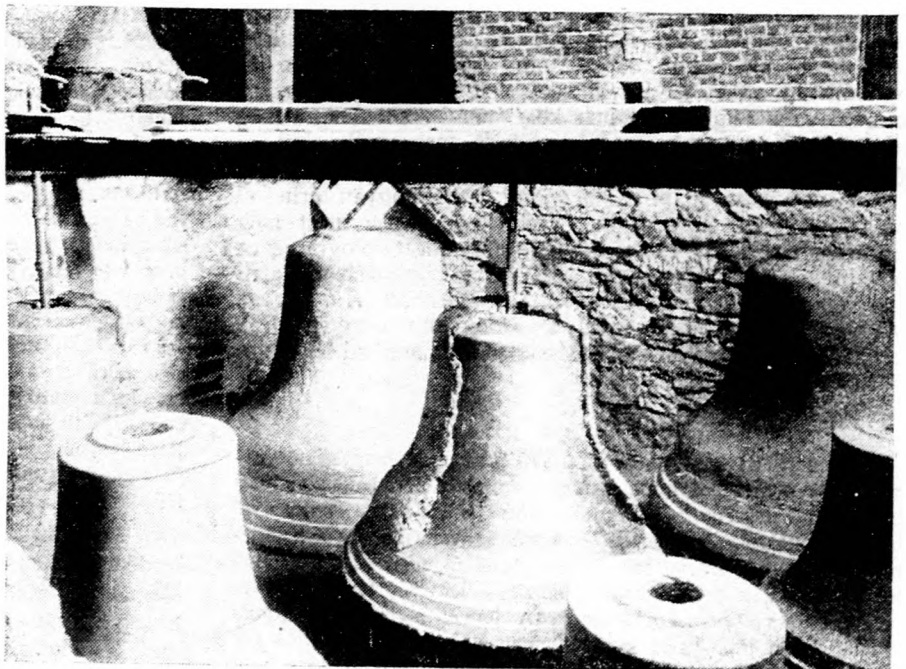
Kérdés. A Vasárnap 16. számában ismertetett házi szövöszék hol kapható és mennyibe kerül? (Több érdeklődőnek.) — **Felelet.** Lapunk legközelebbi számában erről bő felvilágosítással szolgálunk.

Kérdés. 1. Beküldött tréfiakért mennyit fizet a Vasárnap? 2. Ezer darab egykoronás használt magyar bélyegért mit fizetnek? — Felelet. 1. Lapunk olvasói részéről hozzánk érkezett tréfiakért nem szoktunk fizetni; ha akad köztük jó, azzal honoráljuk, hogy leközzöljük őket. 2. Láthatlanban nem tudjuk megmondani; az ár attól függ, hogy milyen állapotban vannak a bélyegek. Ha beküldi hozzánk, az érte járó összeget az ön javára írjuk, mint lapunk előfizetési díját.

Kérdés. 1. Van-e szülő- és borászati szaklap s ha igen, mi az előfizetési ára? 2. Hol van a Mezőgazdák című lapnak a szerkesztősége? (L. K.) — **Felelet.** 1. A «Borászati Lapok» szerkesztősége Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. alatt van. Előfizetési ára egy évre 420 korona. 2. A «Mezőgazdák» című lap a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének és az ennek kötelékébe tartozó szövetkezetek hivatalos lapja. A tagok ingyen kapják. Szerkesztősége Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz. alatt van.

Kérdés. Birtokom közelében olyan járhatatlan az út, hogy a jóság csak nagy küzdelemmel tud rajta húzni. Szabad-e az úmentí földekre kerülni? (M. J. Kunmadaras.) — **Felelet.** A birtokosok beleegyezése nélkül — nem.

Hogyan születik a harang az „Ecclesia” Harangműveknél?

A kész harangmagot zsiros hamuval kenik be és ráformázzák agyagból az úgynevezett álharangot az öntendő harang legpontosabb méreteiben, melyre viaszból ráillesztik a díszítéseket és felírásokat is.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

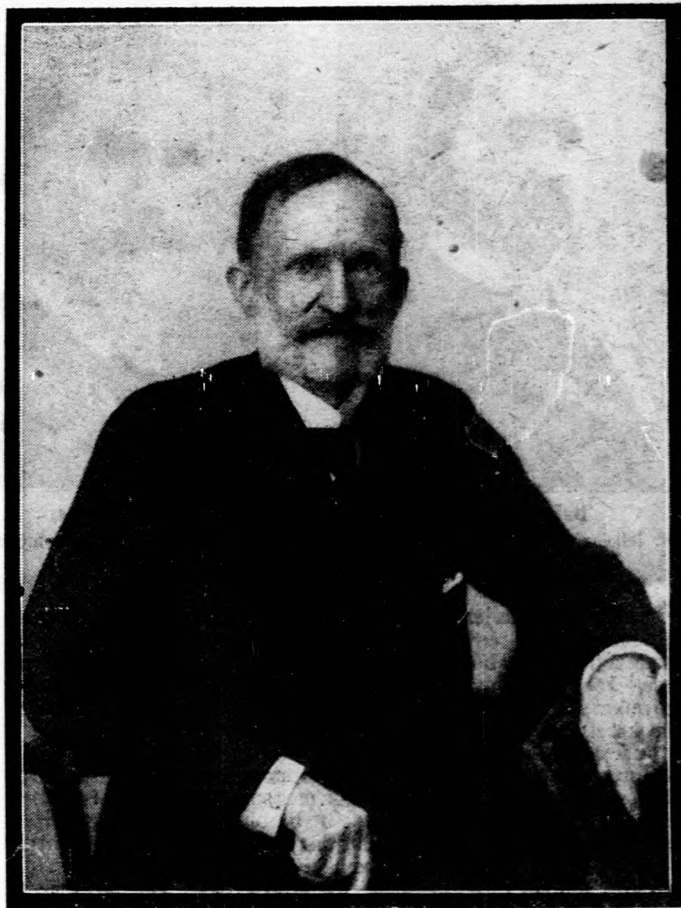
Beöthy Zsolt meghalt. *Beöthy Zsolt* egyetemi tanár főrendiházi tag, az elmúlt hét keddjén 74 éves korában elhunyt. *Beöthy Zsolt* egyik legjelentősebb egyénisége volt a magyar tudományos életnek. Az egyetemen közel fél-századig irodalomtörténetet tanított. Még a közelmúltban is teljes frissességgel látta el hivatását az egyetemi katedrán, de betegsége megakasztotta őt munkájában. *Beöthy* nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki, elnöke volt a Kisfaludy-Társaságnak is. Temetése pénteken volt nagy részvét mellett az Akadémia előcsarnokából. A temetésen képviselve volt a kormányzó, a kormány, az állami, tudományos és társadalmi hivatalok és egyesületek, ott volt számos politikai és közéleti előkelőség. A beszterlést *Ravasz László* református püspök végezte. A halottat *Vass József* kultusz-miniszter a kormány nevében, *Berzeviczy Albert*, az Akadémia elnöke, *Siegescu* egyetemi dékán, *Kozma* Andor, *Négyessy László*, *Ferenczi Zoltán*, *Szász Károly*, *Lévay Ede* az általuk képviselt egyesületek nevében búcsúztatták el.

A horgosiai kiáltványa a szegediekhez. Csongrád-megyének délnyugati sarkát több mint három esztendeje tartják megszállva a szerbek. *Horgos* községének szinmagyar lakossága utolsó reményét abba vetette, hogy a békeszerződés értelmében a végleges határ megállapításánál figyelembe veszik a lakosság kívánságát. A határrendező bizottság megalakulása óta epedve várták azt a pillanatot, amidőn tanúságot tehetnek hűségükről szeretett magyar hazájuk mellett. De a belgrádi kormány fittyet hányt a békeszerződés rendelkezéseinek és elzárta a *horgosi népet* a határrendező bizottság elől. A horgosiaiak most Szeged népéhez kiáltványt intéztek és a szegedi magyarokat felhívták, hogy kérésüket a határrendező bizottság előtt tolmácsolják.

Rázsó Imre meghalt. Egyik kiváló gazdasági szakemberünk, *Rázsó Imre*, a *Magyaróvári Gazdasági Akadémia* növénytermelési tanszékének tanára, április hó tizenötödikén Budapesten meghalt. Mint tudós tanár, mint kiváló gazdasági szakíró, általánosan ismert volt. Gazdag ismeretek alapján tanulmányainak és cikkeinek mindegyikéből a föld iránti szeretet sugárzott ki és fáradhatatlan munkásságának egy célja volt: az általa oly nagyon szeretett növénytermelés emelése és fejlesztése.

A Hangya szövetkezetek szerepe az értékesítés körül. A Hangya Szövetkezetek az értékesítés nagyobb mértékben való fölkarolását vették föl munkaprogramjukba. A szövetkezetek új akciója mögött a «Futura» Magyar Szövetkezeti Központ Áruforgalmi Részvénytársasága áll. A «Futurát» annak idején a «Hangya» központ és az Országos Központi Hitelszövetkezet alapították azzal a céllal, hogy a fogyasztási és hitelszövetkezeteket a mezőgazdasági terménygyűjtés munkájába bevonják és a mezőgazdasági termények jobb értékesítésével a többtermelést előmozdítják. A «Futura» ennek a földadatnak szolgálatában a kommunizmus bukása óta már is szép eredményeket ért el, mert a falusi szövetkezetek, melyek vállalták a «Futura» bizományosságait, oly sikerrel dolgoztak, hogy megbízójuk, a «Futura», az ország legelső terménykereskedőjévé lett. A «Futura» és a Szövetkezetek együttműködése feleslegessé teszi a sok lóto-futó ügynököt, kik a legtöbb esetben félrevezették a termelőket és a földművelőnépnek ezentúl módjában lesz, hogy terményeit a legjobb áron értékesítse, mert a falujukban levő szövetkezet a «Futura» révén mindig az elérhető legmagasabb árat fizeti meg a termelőnek. Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, aki mielőtt ügynököknek adná el terményeit, fölvilágosításért a falujában levő szövetkezethez, vagy közvetlenül a «Futura» Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársasághoz (Budapest, V., Dorottya-utca 2.) fordul.

A tudomány vértanúja. Az orvostudomány egyik legfontosabb eszközének, az úgynevezett *röntgenológiának*, vagyis az emberi test villamos sugárral való átvilágításának egyik legkitünőbb bel-földi tudósa volt *Holzwarth Jenő* tanár. A röntgen- orvos azon-

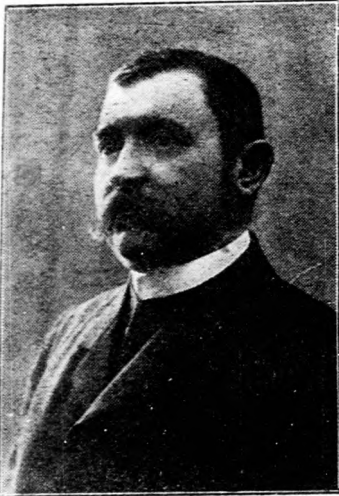

Beöthy Zsolt †.

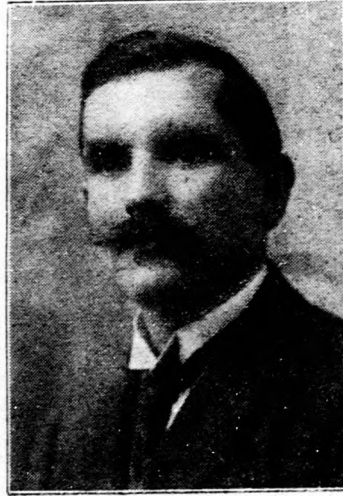
ban a saját testi épségét is veszedelmezteti munkája közben. A veszedelmes sugarak idővel kikezdi a kezek felületét, sőt olyan égési sebeket is okozhatnak, amelyek *rákos kiütésekkel* fajulnak. *Holzwarth* is így járt és az utóbbi években *egyik ujját a másik után kellett leoperáltatni*, hogy a röntgen-kezelésből keletkezett rákbetegsége rohamosan el ne pusztítsa. A tudomány és ember-társai szolgálatában szerzett baja azonban mindinkább elhatalmasodott rajta és most Debrecenben véget vetett életének. Holttestét a fővárosba hozták, ahol a Kerepesi-úti temető halottaszobájából temették el óriási részvét mellett.

Felfüggesztették a vágómarhakiviteli engedélyt. A földművelésügyi miniszter a Budapest-ferencvárosi vágóállatvásárra felhajtott marháknak úgy élő, mint vágott állapotban való kivitelét további intézkedésig, ideiglenesen felfüggesztette. Átmenetileg azonban megengedte, hogy a még április 18-án és 20-án megvásárolt állatok kivitelre bocsáttassanak.

Szocialista és kommunista tüntetések Bécsben és Berlinben. A bécsi szocialisták és kommunisták a napokban közös tüntetést rendeztek, amelyről a bécsi lapok azt írják, hogy csupán a tömegek teljesen felesleges megsétáltatása volt. A tüntetés alkalmával, amikor a rendőrök egy szocialista zsebtolvajt letartóztattak, a tömeg megtámadta a rendőrséget és kiszabadította a zsebtolvajt. Hasonló tüntetés volt Berlinben is. A függetlenek és a kommunisták közös tüntetést rendeztek a városban. Az egyik szónokot, aki a katolikus sajtó ellen tartott beszédet, a tüntetés után letartóztatták. A német kormány készül műjés elsejére, mikor is nagyobb tüntetésektől tart. Épen ezért a Ruhr-vidék iparterületén egyes csapatok szabadságolt katonáit bevonultatta. A francia sajtó ebből az ártatlan dologból *rémhíreket csinált* s órák alatt terjedt a hír egész Franciaországban, hogy Németország nagyszámú csapatot küldött a Ruhr-vidékre és hogy a vörös hadsereg felvonul Románia és Lengyelország ellen. A *rémhíreket spekulánsok* adták a lapoknak.

Babay Kálmán,
ref. felkész, a sárkeresztesi Hangya
ügyvezető-igazgatója.

Kasó Lajos,
a sárosi Hangya elnöke.

A kultúra terjesztői. A *Hangya Szövetkezet* a falu műveltségének emelése érdekében magyar történelmi, szépirodalmi és gazdasági könyvekből úgynevezett családi könyvtárakat és szövetkezeti könyvszekrényeket állított össze és mindent elkövet, hogy szövetkezeti útján minél több jó könyvet juttasson a földműves nép kezei közé. A «Hangyá»-nak ezt a könyvterjesztési akcióját a szövetkezet lelkes, önzetlen vezetői mindenütt melegen karolták föl, mert jól tudják azt, hogy Magyarország gazdasági és politikai önállóságát csak úgy teremthetjük meg, ha szellemileg is erősek leszünk. Négy arcképet mutatunk itt be olvasóinknak, négy olyan férfi arcképet, kik megérdemlik, hogy országszerte megismerje őket mindenki, mert minden erejüket és képességüket a köz szolgálatába állítják és legújabbban is a könyvterjesztés terén értek el igen szép eredményeket. Munkájukat csendben, kitartással végzik, de megérdemlik, hogy nyilvános dicséretben és elismerésben részesüljenek azért, hogy a tudás fegyvereit osztogatják a földműves nép között a magyar nép boldogulása s az ezeréves magyar határok visszaállítása érdekében.

Ötvenegy ingatlanra kezdődött a megváltási eljárás a napokban. Az Országos Földbirtokrendező Bizóság huszételőtti héten a következő ingatlanokra rendelte el a megváltási eljárást: Vallásalap, Püspök-ladány. Solymossy Jenő, Almássy István, Almássy Erzsébet birtoka Zagyvapálfalva, Szupatak, Kisternye. Kiskorú báró Solymossy Zsigmond, Egervár. Lajos bajor király és báró Szegedy Ensch Sándor, Gyöngyösharmonia. Ring Vilmos és társa, Kaposkeresztúr. Gróf Jankovics-Bésán Endre, Lengyel-tóti. Egri főkapitány, Sajóvárkony. Mautner Odón és Adolf, Poroszló. Brasch Ignác, Hétdobony. Nagyváradai római katolikus papnevelő-intézet, Biharkeresztúr. Wolfner Gyula és társai, Újpest. Gróf Károlyi László, Káposztásmegyér. Kalocsai főkapitány, Akasztó. Kund Gusztáv, Somogyfajsz. Gróf Eszterházy László, Acsteszér. Gróf Kendeffy Lajos és Kendeffy Gábor, Lisz. Gróf Khuen-Héderváry Károly és mások, Győrzápoly és Győrladamér. Esztergomi érsekség és gróf Berchtold Miksáné, Patak. Gróf Erdődy Sándor, Szentpéterfa, Alsóvadász. Szilicszentjakabi apátság, Szentborbás. Gróf Sigray Antal, Felsőmarász. Vésey Ferenc, Szökedenec. Merza Gyula és mások, Darvas. Gróf Dégenfeld Miklósné és mások, Kishágyon. Guszmán Dezső és Zsigmondné, Koletty József, Mátételke, Monok, Bekecs, Taktaszada. Gróf Andrassy Sándor, Szentmihályfa. Báró Tallián Dénesné és Mándy Samu, Szabás, Mezőgyán. Egri főkapitány, Tiszapalkonya. Gróf Dobza Pál és Biedermann Ottóné, Szentlászló. Kalocsai érsekség, Dunapataj. Gróf Andrassy Mihály, Várad. Váci püspök, Alpár, Kondoros. Veszprémi Székes-káptalan, Siófok, Kiliti, Balatonszabadi, Ságvár és Nagyberény. Magyar tanulmányi alap, Taksony. Gróf Károlyi László, Ócsa. Gróf Széchenyi Andor Pál és Vései Lajos, Gadány. Gróf Rubidó-Zichy Iván, Kiscseh. Mayer Lipót és Reich Samu, Porszombat. Magyar tanulmányi alap, Harc. Báró Inkey Pál, herceg Hohenlohe Otteringer-Kraft Keresztély, Ikarosi. Gróf Niczky László, Gyúgy. Báró Inkey József és báró Inkey Pál, Iharosberény. Pécsi káptalan, Késszentmárton és Hérics. Veszprémi káptalan, Markó. Báró Biedermann Imre, Almásmellék. Báró Schossberger Rezső és többben mások, Lőrinc és Zagyvaszántó. Veszprémi püspökség és báró Rubidó-Zichy Iván, Somogyacsá. Weinstingel Lipót, Kálócfa.

Határmenti területre csak engedéllyel szabad élelmiszert szállítani. A közlekedési miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében szállítási igazolvány szükséges a búza, rozs, árpa, zab, köles, tatarka és tengeri, valamint ezek örleményei, továbbá burgonya és tojás (1440 darabon fölül), úgyszintén a leölt sertés és leölt szarvasmarhának

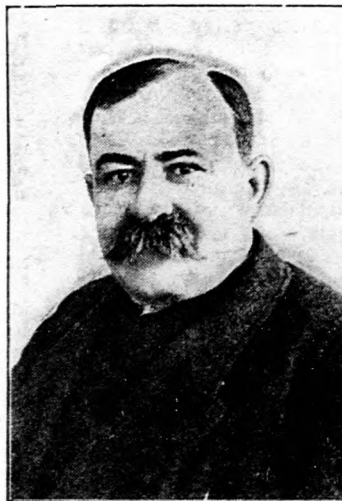
vasúton és hajón öt méterhátsán felül történő szállításához, az ország belterületéről a határsávbán fekvő állomásokra, mint a határsávbán fekvő állomásokra, mint a határsávbán fekvő vasútállomások egymásközi forgalmában. A határsávbán fekvő állomásokról az ország belterületére történő szállításhoz igazolvány nem szükséges.

Feltalálók a börtönben. Egy angol tudományos folyóirat egész csomó bűntettesről emlékezik meg, akik a börtönben készült találmányukkal hírt és vagyont szereztek. Egy angol fegyházlakó varrógépet talált fel, egy másik a kerékpárcsavart tökéletesítette. Poncelet francia tiszt orosz fogságában találta fel az ábrázoló mértant. Markopolo híres utazó génuai fogságában írta meg ázsiai utazásairól szóló könyvét. Híres tudósok, mint Darwin, Mayer Róbert, Morse stb. legértékesebb kutatásait hosszú tengeri utjuk alkalmával végezték, olyan körülmények között, amelyek nem sokat különböztek a fogságtól.

Rálöttek az ir miniszterelnökre. Dublinban huszétvasárnap éjjelen gyilkos merényletet követtek el az ir miniszterelnök, Cottins Mihály ellen. Merénylője revolverből hat lövést irányzott feléje, de a golyók sem a miniszterelnököt, sem a járőrkéket nem találták el. Az államférfiú támadói többben voltak és lövésekre maga a miniszterelnök is revolvertűzzel felelt, majd az egyik merénylőt megragadva, átadta a rendőröknek.

Az oroszán hangja. Egy angol kutató, aki sokáig tartózkodott Indiában, hogy az ottani állatvilágot tanulmányozza és közvetlen tapasztalatokat szerezzen a vadaknak a szabadban való életéről, nemrég megjelent munkájában bőven foglalkozik az oroszánokkal. Ebben elmondja, hogy az oroszánok hangja különösen érdekes s mindenféle más hangtól különbözik. Az állatkertek szűk ketreceibe zárt oroszánok hangja csak gyöngye nyávogás ahhoz képest, amit az oroszán a szabadban éjjelenként hallat, amikor éhes és zsákmány után lesekedik. Nem erős ez a hang, hanem olyan átható, tompa és mély, amely nemesak a szíveket, de még a levegőt is megrázza. Az oroszán óvatosan, lassan fénylő szemekkel közeledik az erdő mélyéből a szabadabb tér felé, ahol vagy gazdag rét, vagy hűvös forrás csalogatja a kisebb vadakat s fogait félelmesen vicsovartatja. Az oroszán hangja felveri az alvó vadakat s akkor a vadak királya földre lapul, macska fájának minden ravaszágával csúszik lassan a remegő áldozat felé. Az pedig félelmében meg sem mer moccanni, farkaszemmel néz támadójával s addig az oroszán nem bántja. Mikor azonban a szorongatott áldozat félénéz, mindjárt ráugrik és szétépti.

A tüsszentés. Ha valaki tüsszent, még ma is szokásos rámondani: «válték egészségére!», «adj Isten», «prosit». Ennek a szokásnak hosszú multja van. I. Gergely pápa idejére vezetik vissza ezt a szokást, amikor Olaszországban a mirigypestis pusztított. Az erős tüsszentés akkor biztos előjele volt a nemsokára bekövetkezendő halálnak s azért a tüsszentőnek egészséget kívántak. De már az ókorban is általános szokás volt a tüsszentőnek szerencsét kívánni. Régi görög bölcsök belső sugallatnak, mások ördögi figyelmeztetésnek vették, ha tüsszentettek.

Borbély Gábor,
a hajduszoboszlói Hangya elnök-
igazgatója.

Kovács Andor,
községi főjegyző, az alapi Hangya
elnöke.

Akasztás a színházban belépődíj mellett. Amerikában, a furcsaságok hazájában, egy lincselés nézőközönségétől — belépődíjat szedtek. *Kentucky* állam *Linnernivor* nevű városában történt ugyanis, hogy egy *Potter* nevű néger lelőtt egy *Mitchell* nevű fehér embert. A felbőszült fehérek elfogták *Pottert*, becipelték a színházba, ahol felakasztották. A kivégzést a nyilvánosság mellett hajtották végre, csak hogy a nézőknek fizetniük kellett a helyért. *A belépődíj lefizetése feljogosította a belépőt, hogy rálökhessen a felakasztott négerre.* Aki magasabb belépődíjat fizetett, az többször löhetett. A belépődíjából beszédett összeget a meggyilkolt özvegyének adták át. A bíró nem tudott elég gyorsan a színhelyre jönni, így, mire odaérkezett, a lincselők nyom nélkül elszéledtek.

Hogyan készítik a jeget a forró égőv alatt? A forró égőv alatt talán még nagyobb szükség van a jégre, mint nálunk s az indusok s más forró égővi lakosok ki is találták a módját annak, miként kell jeget előállítaniok. Indiában például *a talaj éjszakai hőszegélyét használják fel jég készítésére.* Vízzel megtöltött lapos medencében készítik a jeget, amikor a levegő éjszaka lesüllyed. Más vidéken *agyagtálakban készítenek vékony rétegű jeget, ezeket elfödélik és így összefagyaszítják, amikor jégglöm-bök lesznek, kockára vágják és így értékesítik.* Érdekes megemlíteni, hogy a forró égőv alatt irtóznak egyébként a jégtől s hazafias cselekedetnek tartják például Indiában is európainak eladni a jeget, mert ez szerintük sok betegségnek az előidézője. Azt hiszik, ha eladják ellenségeiknek, ezek előbb pusztulnak el.

Olvasóinkhoz!

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése **április 30-án** lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Aki szívében viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparos társadalom érdekeit,

aki a vasárnapját kellemessé, hasznossá és tanulságossá akarja tenni, az előfizet a „**Vasárnap**“-ra.

A „**Vasárnap**“ legkisebb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	50 K
félévre	95 K
egész évre	180 K

Mutatványszámot ingyen küld a

„**Vasárnap**“ kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körút 1. sz. V. em.

Vásár és piac.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok. Nullásliszt 50 K, főzösliszt 40—45 K, kenyérliszt 32—34 K, rozsliszt 32—38 K, takarmányliszt 8 K, konkoly 15—75 K, extrahált pogácsaliszt 14 K, napraforgópogácsa 15—50 K, repcepogácsa 14—50 K, lenmagpogácsa 17 K, szárított répaszelet 15—16 K, malátacsira 15 K, melasz 14 K, lótap 11—50 K kilogrammonként.

Vetőmagvak. Allamilag ólomzárólt fehérbárcás löheremag 27.000—28.000 K, pirosbárcás 23.000—24.000 K, lucernamag ólomzárólt fehérbárcás 17.500—18.500 K, pirosbárcás 16.500—17.000 K, löheremag, nagyaráncás, nem tisztítható 12.000—13.000 K, löheremag, tisztítható 17.000—19.000 K, löheremag, nagyaráncmentes 19.000—22.000 K, lucernamag, nagyaráncás, nem tisztítható 10.000—11.000 K, lucernamag, tisztítható 12.500—14.000 K, lucernamag, nagyaráncmentes, világos színű 14.000—15.000 K, mák 20.000—22.000 K, ciromag 1900—2000 K, napraforgómag 2900—3100 K, lenmag 5600—5800 K, kendermag 4200—4400 K, tavaszi búkköny 4200—4400 K, muharmag 3500—3600 K, viktória-borsó 2500—2600 K, csillagfürt 2600—2700 K, köles 3100—3200 K métermázsánként.

Mükedvelő előadás Ivánon.

A sopronmegyei Iván község ifjúsági egyesülete kitűnően sikerült mükedvelő előadást rendezett. Színrekerült a «*Giimesi vadvirág*». Az előadás tiszta jóvedelmét részben a könyvtár gyarapítására, részben a harangalapra fordítják. (Beküldte: *Bella József*.)

Gabonavásár. Búza 3170—3220 K, rozs 2425—2475 K, takarmányárpa 2400—2500 K, sörárpa 2500—2600 K, zab 2415—2450 K, tengeri 2950—3000 K, köles 2700—2900 K métermázsánként.

Takarmány. Elsőrendű széna 1000—1500 K, másodrendű széna 850—900 K, bányási széna állomásról 830—840 K, tiszavidéki széna állomásról 960 K, muhar 1220—1250 K, lucerna 1160—1220 K, elsőrendű préselt szalma 460—480 K métermázsánként.

Borjú. Borjú 82—98 K kilogrammonként élő súlyban.

Szarvasmarha. Bika jobb minőségű 66—96 K, bika kivételesen 100 K, bika silányabb 40—65 K, ökör jobb minőségű 76—105 K, ökör kivételesen 120 K, ökör közep 50—74 K, ökör alárendelt minőségű 28—46 K, román ökör jobb minőségű 56—74 K, román ökör kivételesen 95 K, román ökör silányabb minőségű 47—55 K, tehén 26—88 K, tehén kivételesen 121 K, bivaly 33—50 K, növendék 28—48 K, kicsontozni való 23—26 K kilogrammonként élő súlyban.

Budapesti sertésvásár. Nehéz urasági sertés 138—140 K, szedett, nehéz sertés 130—134 K, középminőségű 128—132 K, könnyű sertés 110—118 K, öreg urasági, nehéz sertés 128—136 K, öreg szedett sertés 124—132 K. Sovány sertés nem vészelt, könnyű 70—75 K, nehezebb 80—85 K, vészelt, könnyű 80—85 K, nehezebb 90—95—105 K kilogrammonként, élő súlyban.

Budapesti lóvásár. Könnyű igásló 18.000—60.000 K, nehéz igásló 28.000—100.000 K, silány és vágóló 4000—15.000 K.

Tej- és tejtermékek. Budapesten a tej fogyasztási ára 24 K, elsőrendű teavaj 430 K, kilogrammonként, tejföl literje 92—66 K, sovány tehéntúró 63—67 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, élő, rántani való ujdonság párja 260—480 K, sütnivaló, párja 500—600 K, kacska, liba, tisztított, húzott kilogrammja 220—280 K, tyúk, élő párja 600—700 K, tojás darabja 5—8—50 K.

Zöldségtelék és gyümölcs. Sárgarépa kilója 55—65 K, petrezselyem 55—65 K, kalarabé 40—45 K, vöröshagyma 85—105 K, foghagyma 35—50 K, céklarépa 15—24 K, kelkáposzta 35—40 K, paraj tisztított 40—45 K, gyökerez 25—35 K, sóska 20—30 K, burgonya 13—50—18 K, retek, hónapos csomója 15—35 K, saláta darabja 12—15 K.

Nyersbőr. Magyar marha- és bikabőr 116—120 K, tarka marhabőr 122—126 K, borjúbőr 230—260 K kilogrammonként.

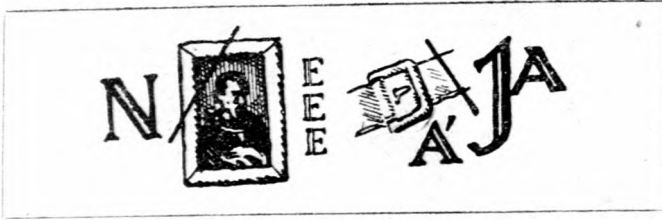
Zsiradék és faggyú. Szalonna nagyban 170—175 K, zsír 185—188 K, marhafaggyú 80—142 K kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1922. április hó 25-én: 1 drb Napoleon arany 2835 K, angol font — K, dollár 720 K, francia frank 67 K 25 f, lengyel márka 19 f, német márka 3 K 03 f, olasz lira 38 K 75 f, osztrák korona 9 75 f, orosz rubel 54 f, cseh korona 14 K 07 f, román lei 5 K 40 f, svájci frank — K, szerb dinár 11 K, ezüst korona 59 K 50 f, ezüst forint 154 K, ezüst ötkoronás 320 K. Zürichben 100 magyar korona 0 70 svájci frank.

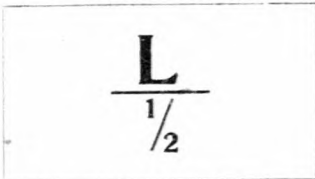
Kötél, Zsineg, Zsák és Ponnva olcsón kapható

Hauschild Albert legrégebbi kötélgyártó cégnél, Budapest, Károly-körút 15. sz. Alapított 1838. évben.

Rejtvények.

(Beküldte: Csákváry Miklós, Dunaszentgyörgy.)

(Beküldte: Ifj. Hamza István, Mezőberény.)

él él él él él él él él
él él él él él él él él
él él él él él él él él
él él él él él él él él

(Beküldte: Lengyel József, Lak.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 21-ik számunkban közöljük.

A 15. számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Képrejtvény: Hajnali szivárvány.

1. Betűrejtvény: Budapest.

2. Betűrejtvény: Kétegyháza.

Megfejtették: Takách Rezső, Kőmives Annus, ifj. Joczik Zoltán, Fehér Albert, ifj. Keringer Jánosné, ifj. Fülöp Ferenc, Batta Pál, Kocsis Bálint, Holczapfel Tibor, Szabó Kékes Antal, Czuni Erzsike, Hegyesi Ilus, Szlávik Ferenc, Juhász Imre, Biró Márton, Szőke Irmus, Szőke József, Dani Mariska, Rozlozsnik János, Rezsnyák József, Szalai Imre, Beczö Sándor, ifj. Varga József, Karakas Imre, ifj. Rapport János, Szabó Mihály, Schmuck János, Kutas István, Miskolczi Dániel, Kutas Juliska, Szűcs Sándor, Csoó Sándor, Szabó Karolina, Berky Ignác, Ragó István, Vaczuler József, Czene János, D. Tóth Imre, Munay István, Herczeg István, Csavar Emil, Benyovszky György, Suba József, ifj. Ritecz István, Aranyos István, Baumann Erzsébet, Szentpéteri István, Wellinger József, Sándor István, Schillinger János, Sáfár Katica, Fehér Pál, ifj. Tóth Gy. Bálint, Raffay Annus, Horváth Viktor, ifj. Rogács János, ifj. Kindt István, Weizer Dezső, Tóth József, Popovics István, Mikus György, Balogh Endre, Balogh Elek, Porzsoló István, ifj. Győri István, Lengyel József, Battányi Sándor, Kovács József, Lukács József, ifj. Nyaka Lajos, Szabó Elek, L. Horváth Lajos, Kocsis József, Szűcs Lászlóné, Markó Aurél, Mravik János, ifj. Nyerges Mihály, Szalay Sándor, Baricsa László, Csiga Gyula, Balogh Ferenc, Orosz István, Fülöp István, Szintay Juliska, Komár Mariska, Oláh Pál, Tarnaszentmiklósi «Hangya» személyzete, Bottlik Mihály, Ocsvai István, Loggó László, Görög István, Varga Zsiga, Fejes László, Bence Gyula, Kolozsi Gyula, Lovasberényi «Hangya» személyzete, Balázs János, Kovács Sárika, ifj. Lunczner József, Vetési János, Nádasi János, Magyar István, ifj. Dornbach Miklós, Keserű József, Faragó András, Szojkó András, Fejős Gábor, ifj. Tóth Imre, ifj. Szűcs Bálint, Lukács József, ifj. Náfrádi Gáspár, Csóti István, Szőke Sándor, Zsolczay Mihályné, Ivácsics József, Albert Vendel, Csányi Mancika, Narday Tamás, ifj. Spissák János, Somogyi Kálmán, Vörös Zsigmond, ifj. Papp Lajos, Szabó Péter, Reizinger Emilia, Ágoston Sándor, Nádasi András, Urbányi Ferenc, Majsay Mihály, ifj. B. Nagy János, ifj. Pesei József, Papp Károly, ifj. Papp Imre, Boa József, Csapai Frigyes, ifj. Nyiri Lajos, Alsópáhoki olvasó- és önképző-gazdakör, Tamás Ferenc, Lázár László, Nagy László, ifj. Batha Kálmán, Mile József, ifj. Boján Imre, Vörös Kálmán, ifj. Szuhay Gábor, Nagy Ferenc, Kator Ferenc, Mester József, Baráth Miklós, Fejes György, Papp Antal, ifj. Lämpérth Béla, Viziák Bandi, Csépai Imre, Konsolán György, Városi Bölös János.

Jutalomkönyvet nyertek: Reizinger Emilia (Halászi), Lázár László (Tiszakürt), ifj. Szuhay Gábor (Ordas), Lengyel József (Nagyalásony), Kolozsi Gyula (Mezőberény), Bence Gyula (Solt), Szabó Karolina (Farád), Dani Mariska (Solt), Szőke Irmus (Völcsej), ifj. Keringer Jánosné (Csengőd).

A 16-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

A Vasárnap harmadik pályázata.

1. Pályázat felnőttek számára:

Mi tart az új törvényhozás legsürgősebb teendőinek?

A pályázóknak röviden arra kell felelni, hogy az ország mai súlyos helyzetében mi volna az új nemzetgyűlés legcélravezetőbb programja, melyet ha végrehajtanak, Csonkamagyarország ismét nagy és boldog lesz. Nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy a pályamunkának rövidnek kell lenni.

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült munkát egy-egy értékes könyvvel jutalmazzunk.

2. Pályázat felnőttek számára:

Hogyan fokozható a kisgazdák termelése?

A pályázónak rövid programban kell kifejtenie, hogy melyek a legáltalánosabb és legszükségesebb feltételei a mezőgazdasági termelés fokozásának, különös tekintettel a kisbirtokosok gazdálkodási viszonyaira. A többtermelést szolgáló földadatokat lehetőleg pontokba kell foglalni, az egyes pontok megokolása egészen rövid lehet.

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült munkát egy-egy kitűnő szakkönyvvel jutalmazzunk, melyet a nyertesek tetszés szerint választhatnak.

3. Pályázat serdülő ifjak és leányok számára:

Miért örül a tavasznak?

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült dolgozatot egy-egy kitűnő könyvvel jutalmazzunk.

4. Pályázat rejtvénykészítők számára:

1. Képrejtvény.

Az alábbi mondat készítené el képrejtvényben:

«Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.»

2. Betűrejtvény, vagy szórejtvény.

Tetszés szerint választott mondatokat kell készíteni betű- vagy szórejtvényben.

A két rejtvénypályázatra beérkezett rejtvények tíz-tíz legjobbat egy-egy kitűnő regénnyel jutalmazzuk.

Ki pályázhat?

Valamennyi pályázaton résztvehet minden olvasónk, akár előfizetője lapunknak, akár példányonként vásárolja. Természetesen több pályázaton is résztvehet. Ha valaki több pályamunkát küld be, *mindegyiket külön-külön papírosra írja!* A rejtvényt se rajzoljuk arra a papírosra, ahol már egy másik pályamunka helyet foglal. A papírosnak csak az egyik oldalára szabad írni! Nem vesszük tekintetbe annak a munkáját, aki nem teljesíti a fentieket. A pályázat feltétele továbbá az, hogy minden pályázó az alább következő szelvényt pontosan és olvasható aláírással töltsse ki.

A szelvényt ki kell vágni a lapból és a pályamunkához mellékelni. Csak olyan pályamunkát fogadunk el, melyhez ez a szelvény mellékelve van. A pályázatok beküldésének határideje 1922. évi június hó 1.

A pályázatokat a kitöltött szelvényvel együtt a Vasárnap szerkesztőségébe, Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám alá kell küldeni.

A pályázatok eredményét 1922. évi július hó 1-én hirdetjük ki.

A Vasárnap
3. pályázata.

Szelvény.

Mellékeltlen küldöm a pályamunkámat. Résztveszek

a.....számú pályázaton.

(Ide kell írni a pályázat megfelelő számát. Ha valaki két pályázaton vesz részt, mindkettő számát írja be.)

1922. évi.....hó.....n.

Cím:.....(község).....(megye)

(olvasható, teljes névaláírás)

(életkor).....(foglalkozás).....

NAGYOT HALLÓ?

Fülzugásban szenved? Kérjen prospektust. Fülben nem látható szabadalm. «Dobhártya-szerű hallócsőről». Prospektust ingyen küld:

PARAGÓ JENŐ, BUDAPEST, VIII., Népszínház-utca tizenhat/V.

A BÖSZÖRMÉNYI VESZEDELEM

ELBESZÉLÉS

IRTA: MÓRICZ PÁL.

huszárokkal bevágtázt Berlinbe és megsarcolták a burkus király putinás népét. Hét évig, vagy talán még tovább tartott akkor a háború; ám az öreg közhajdú huszár nem szerzett kincset, rangot. Vágás ugyan ékeskedett rücskös arcán, kemény fején, s midőn felmetálicázva hazajött a veterán és megházasodott, a földes petri nagy szegénységéből a gazdag, tekintélyes hajdú család szolgálatába szegődött a fehér huszár gallérjával. Sátoros ünnepeken, bizonyos ügyeskedéssel vállára szokta vetni a nyúhetetlen fehér posztóköpönyeget, mely elől széjjel hajlott és a kopott huszár dolmányról elő-elő csillant a vitéz huszár File ezüst metálicája...

Mostan Máró urék hasznát látták a hadban tapasztalt Filének, midőn a háború szörnyűsége ismét ránehezedett a virágos magyar földre. A felülről jött kurrens-levél szerint valamelyes Frantzia országbeli hatalmas király, bizonyos nevezetű Bónapárté fenyegette meg hatalmas sereggel a szép magyar földet, vagyis inkább elsősorban a Ferenc császár birodalmát. A szabad hajdúknak fegyverbe kellett állani, lóra kellett ülni, most tehát Máró urék ép ezért hasznát látták Thomasz Filének. Az öreg huszár oktatta a lakatosmestert illómódon mint kell kiköszörülni a régi kuruc kardot. Gazdájának pedig mutatta, hogy a kardhüvely rezes eresztékeit miként fényesítse aranyosra. Thomasz File taníttatta a hatvágásra a fiatalabbik Andreász de Márót is, Andris fiatal gazda különben a csákányforgatást illetőleg restorációk és egyéb hasonló ünnepi gyülekezések alkalmával nem utolsó legény volt.

Az öreg Máró úr mázos csuporból kínálgatta az embereit, a cseréporros savanyúan illatozott a hajdú vinkótól, az efajta bort vastaghajú köbéli-szőlőből szüretelik... Felfért a kedvderítő, hiszen a fiatalabbik Andorás Márót a felső nagyházban gesztenyebarnahajú, sötétkék szederszemű fiatal hajdú menyecske siratgatta. A télen sok aranyat, sok tehenet, sok párnát, dunyhát, tulipántos ládákat tele szöttes fehérneművel, jószagú, nehéz diófabutorokat hozott a Máró-házhoz, virágos Virág Kola Judit. Szinte belehervadt a bánatba szegény, midőn el kellett menni a háborúba a fiatal gazdának, aki a lóra ültetett hajdúk között altiszt, tizedes lett. A fiatal Andreász de Máró, bánatos, szép, ifjú hajdú menyecskének a hitvestársa, derék szál ember volt. Öreg Thomasz File maga mondta, hogy ő ilyen szomorúan nem köszörült kardot, való igaz, hogy ulána annak idején nem hervadozott tündérszép fiatal menyecske. No, meg nem ugyan a kurrens-levélben írták, hanem szerte mindenféle annál inkább össze-vissza beszélték, midőn a malmok alatt, fonóházakban, ló és marha ólakban, jűhórályban estendet a szalmatűz sejtelmes fényénél tanyázní

1.

Nemzetes asszonyaimék a padlásról sírva keresgették a nyeregszerszámot. A padláson turbékoló galambocskák bizony gonoszul összecsuftították a rég nem használt, porosodó, szuhosdó füredi nyeret. Thomász File öreg hajdú kocsis unokája: Demeter suhanc legény, miközben a nyeregkápa csillagos, virágos rézdíszét dörzsolte, egész neki görbült és keservesen, fájdalmasan kanyargatta a régi hajdú nótát:

Nagynánási torom tetejében,
Ül jaz holló tiszta feketiben,
Körme között jaz fekete levél,
Mind katona jaz nánási legény...

Élesen zengedeztek a tornácós ólszín alól a fájdalmas nótahangok. A nyeregkápa rezét kiverte a zöldrozsa. A gombos pálca, a rézveretek és borítás nehezen tudtak kifényesedni... Felvakkantottak a kutyák.

— Iszkiri, te! — Demeter rájok mordult, — ni, te, né!... Jön Ferenc bátyám!

Nemes Takaró Ferenc, a szücsmester, ihol hozta ni a hatalmas nyereg bundát, amely bunda miatt Erzsuska leányzóknak nem egy-két keserű könnyecskéje hullott. Ez a bunda ugyanis tulajdon azon kezes bari-barányról került le, mely báránnyal Császár keresztapja, a nánási kurátor ajándékozta meg Erzsuskát. Az ártatlanságnak, Jézuska szelíd, szerető lelkének, a galambbal együtt jelképe a bárány s most mégis a göndör, fekete bari-barány selymes bundájából hadinyereg-takarót készített a hozzáértő szücsmester.

Nemzetes öreg Máró Andorás uram ifjabb gazda Andreász fiával és a lakatos mester jókomája Kállai ural, a széles boglyakemencés, nyárfadikós (nyárfalábú, nyárfarámájú, gyékénnyel átfonott fekvőhely az ilyen dikó) sütőházban működött. A zsiros hajjú, két oldalt fonott fűrtű vén hajdú kocsis, Thomasz File segédkezett nekik. Szörnyen rücskös ábrázatú vala az öreg; talán még akkor volt fiatal hajdú, mikor a vitézlő nemesi rendek szép Mária Terézia királynénak oly lelkesen felajánlották életüket és vérüket? Thomász File akkor a lecsüngő bajuszú magyar

Az öreg huszár oktatta a lakatosmestert...

egybegyűltek a hajdúk, hogy a farantziák császára olyan tüzes, kegyellen ágyúgolyóval löveti a népet, melyből ha egy csöpp láng valakire csöppen, átégeti a páncélt, a ruhát, a húst, a csontot... Biztos halál az.

(FOLYTATJUK.)

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr.

Felelős kiadó: Meskó Pál.

Original Grammophon beszélőgépek és művészhanglemezek magyarországi képviselője:

STERNBERG
kir. udv. hangszergyár
Rákóczi-út 60. szám.

Friss tengeri hagyma

(Bolbus Scillae) patkányirtáshoz. Kilogramma K 120.—. Használati utasítással.
STANDARD TÁRSASÁG LABORATÓRIUMA,
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30/a. szám.
Telefon: 82-74.

KERÉKPÁROK,

gummi, alkatrészek legolcsóbban, belsőgummi — 180.— korona. —
díósadi Deák László
kerékpáraktár és gyártás
Bpest, VIII., Német-
u. 45. Árjegyzék ingyen.

Permetezőgépek

vörösrézből

valamint alkatrészek és pincegazdasági felszerelések legolcsóbban kaphatók

NAGY IGNÁC cégnél

Budapest, VII., Károly-körút 9.

Szakorvos

rendelő vér- és neml betegok részére. Eset salvarsan-otlás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókusfal szemben.)

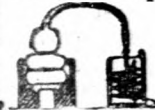
KERÉKPÁR
alkatrészeket, a létező összes kerékpárokhoz gummit nagyban gyári árbán szállítunk
LÁNG J. ÉS FIA
kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41. Árjegyzék ingyen.

Vörösréz pálinkafőző- és mosóüstök,

központi és mezőgazdasági szeszfőző berendezés. Dupla üstök, álló és buktatók. Vízmelegítő minden formában.
GODRA ÉS ÉBER rézműves üzeme Budapest, IX., Gróf Haller-u. 4. sz. Telefon: József 50-12.

Vörösréz pálinkafőző-üstök

és vörösréz mosó-üstök rak-táron mindenféle kivitelben
Máthé András rézmű-
árúgyár
Ujpest, Károly-utca 11. sz.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készített férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros-bőrből a legjutányosabb napi áron szerzhetők be a
„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

Tehénbőr-csizmák, boxcsizmák, munkáscipők nagy választékban.

HOL VÁSÁROLJON A MAGYAR GAZDA

HA

ingatlanot venni vagy eladni óhaj, forduljon bizalommal hozzám: minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
Kiss Lajos, V., Lipót-körút 9.

LÓSZERSZÁM

saját készítésű kézimunka, legjobb minőségben és legolcsóbban kapható
KLAPKA JÁNOS utóda
KURUCZ MIHÁLY Bpest,
VII., Rákóczi-út 34. az udvarban.

DRÓTKERITÉST

legjobb minőségben legolcsóbban szállít
RENNER és HAMVAI
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. Keleti pályaudvarral szemben.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását.
Elad: elsőrangú gyártmányú golyó, sörétes, ismétlő és automata vadászfegyvereket, pisztolyokat, revolvereket.
Legjobb minőségű mindenemű golyó-, söréteslőtények, löszerek.

A „HANGYA” szövetkezet tagjai

megbízható jó minőségű árú
a legelőnyösebb árbán

vásárolhatnak a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, cipő, csizma, valamint mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció-, cipő- és díszműárúk.

FOGAK

legszebb és leg-
tartósabban

10 évi írásbeli jótállással. — Amerikai műfog 100 K, aranykorona 1060 K-tól, fogtömés 100 K-tól, javítás 80 K-tól, fogtisztítás 50 K, foghúzás 40 K. Vidékieknek 1-2 nap alatt.
FENYVESI JENŐ fogászati műterme, Budapest, VII., Thököly-út 6. (Sarokház.) A keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapálóekék, fűkaszalók,

marokrakó és kévekötő aratógépek, lógereblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecs-kavágók, répavágók, daráló, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzőm a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerzhetők be legjutányosabban.

Gőzcséplőgép

teljes garnitúra 6 lóerejű Hoffherr és Schrantz gyártmány, továbbá 2 1/2-3 lóerejű szinte Hoffherr és Schrantz gyártmány, továbbá 4 lóerejű magánjáró, szinte teljes garnitúra Hoffherr és Schrantz gyártmány kapható. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk. — Cim:
KELLNER ANTAL és FIA
BUDAPEST, BERLINI-TÉR 4.